

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»

Кафедра педагогіки і психології

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Виробнича практика

ОДФ 2.26 «ПЕДАГОГІЧНА БЕЗПЕРЕРВНА ПРАКТИКА В
ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ»

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	013 Початкова освіта
Освітня програма	Початкова освіта
Професійна кваліфікація	Бакалавр початкової освіти

Розроблено на кафедрі педагогіки та психології.

Розробники програми: Сапожников С. В., д-р. пед. н., професор, завідувач кафедри педагогіки і психології, керівник практики; Лук'яник Л. В., канд. пед. н, доцент кафедри педагогіки і психології, Бакуліна Н. В., доцент кафедри педагогіки і психології, канд. пед. н.; Ляшова Н. М., канд. пед. н., доцент кафедри педагогіки і психології, Баркова Д. С., випускниця інституту, вчитель початкових класів Дніпровського ліцею №144 імені Леві Іцхака Шнеєрсона Дніпропетровської міської ради

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «26» серпня 2024 року № 01

Зав. кафедри Станіслав САПОЖНИКОВ, д-р. пед. н., проф.
(підпис)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «30» серпня 2024 року

Завідувач навчально-методичного відділу Інна ЗЕРКАЛЬ
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	Денна	Заочна
Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	
Мова викладання	українська	
Передумови вивчення навчальної дисципліни (які дисципліни мають передувати вивченню)	ОДФ 2. 02 Загальна психологія ОДФ 2. 03 Вікова та педагогічна психологія ОДФ 2. 04 Загальна педагогіка ОДФ 2. 05 Теорія та методика виховання ОДФ 2. 07 Технології освітнього процесу НУШ ОДФ 2. 09 Основи інклюзивної освіти та педагогічний супровід дітей з особливими потребами Методики навчання: ОДФ 2. 12, ОДФ 2.13, ОДФ 2. 14, ОДФ 2. 15, ОДФ 2. 16, ОДФ 2. 17, ОДФ 2. 18, ОДФ 2. 20, ОДФ 2. 21	
Курс	4	4
Семестр	8	Триместр 12
Загальний обсяг годин / кредитів	300/10	300/10
Кількість змістовних модулів	1	1
Годин на аудиторне вивчення	270	60
Годин на самостійне вивчення	30	240
Форма підсумкового контролю	залік	залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Виробнича практика є обов'язковим компонентом освітньої програми за спеціальністю 013 Початкова освіта здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня.

Мета освітньої програми – формування особистості професіонала, здатного розв'язувати задачі практичного характеру в професійно-педагогічній і науково-пошуковій діяльності у сфері початкової освіти, забезпечувати особистісний саморозвиток, професійне зростання та вдосконалення особистісних якостей і соціальних навичок.

Метою виробничої практики є поглиблення, вдосконалення та закріплення здобутих знань, умінь і навичок, оволодіння професійним досвідом та формування готовності здобувачів вищої освіти до самостійної

діяльності за фахом, а також збір та опрацювання матеріалів для виконання кваліфікаційних робіт на здобуття освітнього ступеня «бакалавр».

Зважаючи на вищевикладене, визначено вимоги до здобувачів на період проходження виробничої (педагогічної) практики.

Студенти творчо застосовують отримані теоретичні знання в практичній діяльності; оволодівають сучасними методами і формами організації праці в галузі їхньої майбутньої професії; формують наскрізний досвід процесу виховання; удосконалюють уміння здійснювати педагогічну діагностику учнів; розвивають особистісні якості, що необхідні для набуття професійних компетентностей.

Найважливішими завданнями виробничої практики є:

- ознайомлення здобувачів з новим змістом освіти, заснованим на формуванні компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в суспільстві; передовим педагогічним досвідом учителів початкових класів;
- реалізація на практиці принципу дитиноцентризму;
- набуття досвіду педагогічної комунікації в умовах партнерства між учнями, батьками, вчителями;
- ознайомлення здобувачів із наскрізним процесом виховання, який формує цінності;
- формування практичних професійних умінь проведення педагогічного дослідження;
- закріплення, поглиблення, збагачення та узагальнення знань, здобутих в інституті для впровадження в освітній процес інтеграції дидактики і методик початкової освіти;
- забезпечення технологічності методик навчання;
- оволодіння формувальним оцінюванням результатів навчальних досягнень учнів початкової школи;
- організація інклюзивного навчання;
- адаптація до практичної діяльності у закладі загальної середньої освіти та робота на місці вчителя початкової школи;
- розвиток особистісних якостей, що необхідні для набуття професійних компетентностей;
- виховання національно-патріотичних, інтелектуальних, моральних, естетичних та інших якостей, інтересу і любові до обраної професії, потреби в самоосвіті, вироблення творчого, навчально- і науково-дослідницького підходу до педагогічної діяльності.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-5. Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту

початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

Програмні результати навчання:

ПР-01 Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-05 Організовувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.

ПР-06 Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-07 Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-08 Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-09 Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-10 Використовувати в освітній практиці різні прийоми формування, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів

початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-12 Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

ПР-13 Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проектувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПР-14 Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

ПР-15 Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

ПР-16 Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

4. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Під час проходження виробничої (педагогічної) практики освітньо-виховна робота студентів-практикантів здійснюється в **три етапи**:

1. Підготовчий - Ознайомлення з освітнім процесом школи (бази практики) та закріпленому класі (**I тиждень**).

2. Основний - Організація власне професійно-педагогічної діяльності на посаді вчителя. (**II –IX тиждень**).

3. Підсумковий - Складання психолого-педагогічної характеристики на клас та учня; розробка власної практичної теорії; підведення підсумків практики (**X тиждень**).

Структура виробничої практики

Напрями діяльності	Вид діяльності	Форма звіту
Підготовчий етап		
Ознайомлення з освітнім процесом в школі та закріпленому класі	<p>1. Настановча конференція. Ознайомлення студентів із завданнями та змістом педагогічної практики. Обговорення змісту й організаційного плану роботи.</p> <p>2. Розподіл практикантів за робочими групами. Ознайомлення з методикою майбутньої роботи, порядком ведення щоденників педагогічної практики, спостережень і нотаток, збору й обробки матеріалів тощо.</p> <p>3. Ознайомитися:</p> <ul style="list-style-type: none"> - з системою освітньої роботи початкової школи в цілому, з порядком ведення шкільної документації (з бесіди директора школи, заступників директора з навчальної і виховної роботи, вчителів); - із специфікою методів, форм, засобів роботи вчителя і класного керівника певного класу (1–4 класи); - із специфікою позакласної роботи вчителя початкових класів; - із специфікою виховного процесу вчителя початкових класів; - із змістом роботи спільноти вчителів початкових класів. <p>4. Вивчити:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зміст календарних і тематичних планів уроків вчителя початкових класів, плану його позакласної роботи; - план організаційної та виховної роботи класного керівника; - анатоμο-фізіологічні, психологічні й індивідуальні особливості класного колективу, зокрема учнів з особливими потребами і тих, хто має високий рівень знань, умінь і навичок; - досвід роботи вчителів з теми, яка розробляється у кваліфікаційній роботі з 	Участь у настановчій конференції
		Записи у щоденнику

	методики навчання учнів початкових класів.	
Основний етап		
<p>Організація власне професійно-педагогічної діяльності на посаді вчителя.</p> <p>Ознайомлення зі змістом, організацією та особливостями проведення уроків</p>	<p>1. Ознайомлення з нормативними документами для початкової школи (навчальні програми, критерії оцінювання, стандарти), документацією вчителя початкових класів (календарні плани, план виховної роботи, класний журнал), правилами оформлення і ведення учнівських щоденників.</p> <p>2. Планування, підготовка, проведення та аналіз уроків з кожного предмета початкової школи.</p> <p>3. Проведення індивідуальної роботи з учнями з особливими потребами, гурткової роботи.</p> <p>4. Допомога вчителю у перевірці зошитів, підготовці позакласних та позашкільних заходів, виготовлення наочних посібників, організації трудової діяльності учнів.</p> <p>5. Підготувати і провести 10 залікових уроків з навчальних дисциплін, що вивчаються в початковій школі, у присутності вчителя під час I етапу педпрактики.</p> <p>6. Самостійно підготувати і провести уроки різних типів під час II етапу педпрактики.</p> <p>7. Підготувати і використати дидактичний матеріал до уроків.</p> <p>8. Проводити індивідуальні бесіди з учнями; спілкуватися з батьками.</p> <p>9. Виконання дослідного завдання.</p> <p>10. Збір практичного матеріалу для виконання кваліфікаційних досліджень (спостереження за освітнім процесом, констатувальні зрізи, бесіди, анкетування, тестування учнів, учителів тощо).</p>	<p>Записи в щоденнику</p>
		<p>Конспекти проведених уроків з наочними посібниками до них.</p> <p>Наочність та дидактичний матеріал, методика використання (з обраного студентом предмета).</p> <p>Аналіз уроків.</p>
<p>Ознайомлення зі змістом виховної та позакласної</p>	<p>1. Вивчення та опис нового освітнього середовища закладу освіти та класу: креативний зовнішній та внутрішній дизайн, комфорт та енергоефективність,</p>	<p>Опис нового освітнього середовища закладу освіти та</p>

<p>роботи в закріпленому класі</p>	<p>сучасні умови для навчання, виховання та спілкування, багатофункціональне середовище. Дослідження безбар'єрного середовища та організації безпечного інклюзивного середовища в закладі освіти.</p> <p>2. Спостереження за ранковими зустрічами. Систематично проводити ранкові зустрічі з класом. Проведення п'ятих залікових ранкових зустрічей.</p> <p>3. Проведення психолого-педагогічних спостережень за класом та окремим учнем.</p> <p>4. Ознайомитися із введенням електронних журналів та щоденників.</p> <p>5. Взяти участь у роботі методичного об'єднання вчителів початкових класів.</p>	<p>класу НУШ.</p> <p>Підготовка проєкту-презентації «Навчальні осередки в класі НУШ.</p> <p>Конспект 5 ранкових зустрічей.</p> <p>Укласти збірку завдань, ігор, вправ для проведення ранкових зустрічей.</p> <p>Опис засідання методичного об'єднання у щоденнику та звіті.</p>
<p>Підсумковий етап</p>		
<p>Методична робота вчителя.</p> <p>Складання психолого-педагогічної характеристики класу та на 1 учня.</p> <p>Підведення підсумків практики.</p>	<p>1. Ознайомлення з педагогічним досвідом вчителя.</p> <p>2. Визначення мотивів учіння учнів класу.</p> <p>3. Укладання психолого-педагогічної характеристики на клас. Заповнення форми спостереження за розвитком дитини в таких сферах: соціально-емоційний розвиток; розвиток мови та мовлення; когнітивний розвиток; розвиток творчих здібностей; фізичний розвиток.</p> <p>4. Розробка власної практичної теорії студента-практиканта – професійна ідентичність.</p> <p>5. Написання звіту про проходження виробничої (педагогічної) практики.</p> <p>6. Підготовка та оформлення документації.</p> <p>7. Участь у підсумковій конференції</p>	<p>Записи у щоденнику.</p> <p>Оформлення характеристики на клас та на 1 учня.</p> <p>Опис власної практичної теорії.</p> <p>Оформлення звіту про проходження практики.</p> <p>Оформлення папки з документацією.</p>

6. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

«Педагогічна безперервна практика в початковій школі»

Виробнича практика проводиться на 4 курсі (8 семестр) відповідно до ОП Початкова освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта. Термін проходження практики – 6 тижнів (10 кредитів).

Відповідальність за організацію, проведення і контроль практики покладається на ректора інституту. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в інституті здійснює керівник практики від ЗВО. Розподіл здобувачів на практику проводиться проректором з навчально-методичної роботи. Бази практик в особі їх перших керівників разом з інститутом несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики здобувачів.

Для організації та проведення виробничої практики призначаються: керівник-методист виробничої практики, методисти з фаху, староста здобувачів у школі.

Керівник-методист виробничої практики забезпечує здобувачів-практикантів необхідними документами (направлення на практику, програма практики, індивідуальні завдання для студентів, методичні рекомендації); здійснює загальне керівництво практикою; забезпечує проведення усіх організаційних заходів у навчальному закладі перед початком проведення практики; забезпечує проведення настановних та підсумкових конференцій, захисту результатів практики; готує проєкт наказу про практику; проводить інструктаж зі студентами про порядок проходження практики; узгоджує з керівництвом баз практики програму організації практики, порядок її проходження, плани, календарні графіки, послідовність, види занять, індивідуальні завдання, розпорядок роботи; проводить інструктаж з техніки безпеки та охорони праці зі здобувачами вищої освіти перед початком практики із обов'язковою реєстрацією у журналі встановленого зразка; здійснює загальний контроль за виконанням здобувачами-практикантами завдань практики і правил внутрішнього трудового розпорядку базового закладу. Після завершення практики керівник-методист за результатами обговорення практики на засіданні кафедри готує письмовий звіт, який подає проректору з навчально-методичної роботи та виставляє підсумкову оцінку у заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний навчальний план студента.

Безпосереднє керівництво виробничою практикою виконує *методист за фахом*, якого призначає кафедра відповідно до навчального

навантаження. При призначенні методиста враховуються його наукові інтереси та спеціалізація студента-практиканта. Методист бере участь у настановній та підсумковій конференції; консулює практикантів під час підготовки до уроків, затверджує конспекти уроків, відвідує уроки; організовує їх обговорення та оцінювання; відвідує та організовує обговорення позакласних та виховних занять, які проводять студенти-практиканти; проводить інструктаж з охорони праці і техніки безпеки, перевіряє звітну документацію; бере участь у диференційованому оцінюванні знань та практичних умінь студентів; складає звіт про підсумки практики, рівень підготовки студентів з фахових дисциплін і подає його проректору з навчально-методичної роботи.

Староста групи зобов'язана (-ий) вести облік відвідування студентами-практикантами занять, які будуть проводитися; забезпечувати навчально-виробничу дисципліну у групі (інформування керівника-методиста про порушення трудової дисципліни, позаштатні ситуації тощо); своєчасно повідомляти студентів-практикантів про доручення і вказівки керівника-методиста і організаторів практики на місцях; здати за 10 днів до закінчення педагогічної практики в навчальну частину інституту відомість на оплату вчителям школи за керівництво педагогічною практикою.

У процесі проходження виробничої практики *студент* має право:

- вносити пропозиції щодо організації педагогічної практики, брати участь у конференціях і педагогічних нарадах;
- одержувати консультації вчителя, методиста, керівника практики з усіх питань проведення педагогічної практики;
- користуватися бібліотекою, навчальними та методичними кабінетами школи.

Під час виробничої практики студент зобов'язаний:

- виконувати всі види робіт, які передбачені інструкцією і програмою педагогічної практики, старанно готуватися до кожного уроку і проведення різноманітних позакласних занять;
- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку школи, розпоряджень адміністрації і керівників педпрактики;
- працювати в школі всю зміну, в яку навчаються учні його класу (щоденно, не менше 6 годин);
- вести щоденник педпрактики, в якому фіксувати всю свою роботу: навчальну, виховну, методичну, громадську, свої спостереження і аналіз уроків, виховних заходів;
- бути для учнів взірцем морально-етичних норм поведінки, мовленнєвої діяльності, інтелекту.

Невиконання студентом вимог адміністрації школи може бути підставою для звільнення його з педпрактики.

Студенту, який звільнений від педпрактики або робота якого на педпрактиці визнана незадовільною, за рішенням кафедри призначається повторне проходження практики без відриву від навчальних занять в інституті.

Діяльність керівника та методистів виробничої практики здійснюється у п'ять етапів: підготовчий, початковий, основний, підсумковий, етап організаційної роботи після практики.

На підготовчому етапі керівник педагогічної практики виконує таку роботу: організовує обмін досвідом проведення педагогічної практики між методистами; разом з керівництвом школи здійснює попередній вибір класів, класоводів, вирішують організаційні питання.

На початковому етапі керівник має:

- разом з методистами, керівниками від кафедри педагогіки та психології організувати й провести настановну конференцію з питань педагогічної практики;

- у перший день практики провести організаційне заняття з групою студентів-практикантів у школі (бесіда з директором школи або заступником директора з навчальної роботи, головою методичного об'єднання вчителів початкових класів, вчителями початкових класів);

- впродовж першого тижня організувати відвідування й аналіз уроків учителів;

- у кінці першого тижня затвердити індивідуальні плани роботи студентів-практикантів;

- проаналізувати результати педпрактики;

- запропонувати заходи щодо покращення умов проходження педпрактики.

На основному етапі виконується така робота:

- методисти та вчителі проводять зі студентами консультації з планування та розробки уроків, підготовки наочних посібників і використання технічних засобів навчання, проведення позакласних заходів;

- учителі та методисти відвідують і аналізують уроки практикантів;

- методисти і керівник практики відвідують школи, проводять бесіди зі студентами, керівниками шкіл, вчителями, знайомляться з документацією практикантів, відвідують уроки та позакласні заходи, беруть участь в їх обговоренні;

- керівник виробничої практики проводить бесіди з груповими керівниками, методистами про стан педагогічної практики, вживає заходи щодо її вдосконалення.

Під час педагогічної практики уроки студентів мають право відвідувати методисти кафедри, завідувач кафедри, викладачі.

На підсумковому етапі педагогічної практики керівник і методисти забезпечують:

- перевірку документації, яку подали студенти-практиканти та оцінюють її;

- організацію та проведення зборів педагогічного колективу школи за підсумками педагогічної практики, на яких дають характеристику роботи студентів-практикантів і виставляють оцінки за педпрактику.

На етапі організаційної роботи після виробничої практики керівник та методисти виконують такі види діяльності:

- груповий методист складає звіт про результати педагогічної практики групи за затвердженою схемою та подає його разом із документацією студентів керівникові педпрактики через три дні після закінчення педагогічної практики.

- керівник педагогічної практики вивчає й аналізує звіти методистів і документацію студентів, складає звіт про результати практики та подає його до навчальної частини інституту;

- керівник і методисти беруть участь у підсумковій конференції за результатами проходження педагогічної практики.

6. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Студенти зобов'язані виконувати установлений на базі практики режим праці. Контроль за початком і закінченням роботи покладається на старост груп і відповідальних осіб бази практики. Основною формою контролю за діяльністю студентів-практикантів є самоконтроль у вигляді систематичного ведення щоденника практики та чіткого дотримання виконання індивідуального плану.

Щотижневою формою контролю є перевірка керівником практики щоденників студентів й ознайомлення з усіма опрацьованими матеріалами. Підсумкова звітність має на меті узагальнення результатів, отриманих за термін проходження практики.

Важливою формою підсумкового контролю за проходженням студентами педагогічної практики є конференція, що проводиться по закінченню практики. З кожної групи рекомендуються студенти для

виступу на підсумковій конференції. Тема виступу визначається з урахуванням специфіки освітнього процесу певної школи. У виступі аналізується виконання завдань практики; цікаві знахідки передового досвіду педагогічного колективу школи; звертається увага на забезпечення уроків дидактичними та наочними засобами навчання, на впровадження інноваційних методів проведення уроків, виховних заходів учителями, студентами-практикантами; вміння працювати в середовищі успішної інклюзії.

Студенти та методисти звертають особливу увагу на труднощі, які відчули здобувачі під час підготовки і проведення уроків з певних дисциплін. Це допоможе методистам, керівникам практики врахувати та винести проблемні питання на спеціальне опрацювання під час проведення аудиторних занять.

Основними об'єктами оцінки результатів практики є:

– оволодіння загальнодидактичними основами планування та проведення уроку: розробка стратегії і тактики, технології уроку (визначати цілі, зміст уроку, добирати доцільні методи, прийоми, засоби навчання, моделювати уроки різних типів, укладати поурочні плани-конспекти, застосовувати інноваційні технології навчання);

– уміння:

1) планувати і організовувати свою роботу згідно завдань і змісту практики;

2) характеризувати різні аспекти організації освітнього процесу школи (матеріальну базу, шкільний режим, забезпечення кваліфікованими педагогічними кадрами, методичну роботу, шкільну документацію, планування роботи навчального закладу);

3) оцінювати педагогічні ситуації з життя школи;

4) аналізувати відповідність підручників для початкової школи загально педагогічним та гігієнічним вимогам;

5) проводити уроки різних типів, виготовляти необхідні наочні посібники;

6) аналізувати уроки, проведені вчителями та колегами-практикантами, визначати їх ефективність, формулювати висновки та пропозиції щодо удосконалення певних аспектів уроку;

7) здійснювати формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів;

8) працювати з учнями з особливими освітніми потребами;

9) узагальнювати результати своєї діяльності, формулювати висновки щодо значущості окремих видів діяльності та педагогічної практики загалом у процесі підготовки майбутнього вчителя початкової школи.

Для оцінки результатів виробничої практики використовуються такі методи:

- 1) спостереження за діяльністю практикантів у процесі практики, а також аналіз якості їх роботи;
- 2) аналіз якості підготовки та проведення уроків;
- 3) бесіди з учителями;
- 4) самооцінка здобувачів своєї підготовленості до педагогічної роботи, її якості;
- 5) аналіз звітної документації з практики.

Підсумкова форма контролю: залік.

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок студентів-практикантів

Головними критеріями оцінки результатів педпрактики є рівень сформованості фахових компетентностей та професійно-педагогічного інтересу майбутніх учителів (зацікавленість у педагогічній професії, активність, творче та відповідальне ставлення до роботи вчителя тощо). Конкретизація цих кінцевих стандартів є базою основних критеріїв оцінювання педагогічної практики здобувачів, які відображено в Положенні про організацію практичної підготовки здобувачів вищої освіти ПУ «ЗВО МГП «Бейт-Хана».

Кількість балів	Зміст критеріїв оцінювання
Відмінно (90-100)	Здобувач вищої освіти повністю виконав програму практики; підготував, логічно та обґрунтовано виклав та бездоганно оформив звіт про проходження практики, який за змістом, обсягом, структурою відповідає вимогам до практики; виявив високий рівень практичних умінь під час виконання завдань практики; упевнено та аргументовано здійснив захист практики.
Дуже добре (82-89)	Здобувач вищої освіти повністю виконав програму практики; підготував, виклав з певними незначними порушеннями послідовності та оформив звіт про проходження практики, який за змістом, обсягом, структурою відповідає вимогам до практики; виявив високий рівень практичних умінь під час виконання завдань практики; упевнено та аргументовано здійснив захист практики.
Добре (74-81)	Здобувач вищої освіти повністю виконав програму практики; підготував, виклав з певними незначними порушеннями послідовності та оформив звіт

	про проходження практики, який за замістом, обсягом, структурою в основному відповідає, вимогам до практики; виявив рівень практичних умінь під час виконання завдань практики, необхідний для переважно успішного розв'язання практичних завдань; здійснив захист практики з деякими неточностями у другорядному матеріалі, які виправив самостійно.
Задовільно (60-73)	Здобувач вищої освіти повністю виконав програму практики; підготував, виклав з певними незначними порушеннями послідовності та оформив звіт про проходження практики, який за замістом, обсягом, структурою в основному відповідає вимогам: до практики; але визначається неточностями, порушенням логіки; виявив рівень практичних умінь під час виконання завдань практики, необхідний для розв'язання переважної більшості практичних завдань; здійснив захист практики зі значними помилками та порушенням послідовності, які виправив з допомогою викладача.
Незадовільно (0-59)	Здобувач вищої освіти неповністю виконав програму практики, працював, під час практики безсистемно; підготував, виклав зі значними порушеннями послідовності та оформив звіт про проходження практики, який за замістом, обсягом, структурою лише частково відповідає вимогам до практики; виявив недостатній рівень практичних, умінь під час виконання завдань практики, необхідний для розв'язання практичних завдань; здійснив захист практики зі значними помилками та порушенням послідовності, які не зміг виправити.

Шкала оцінювання

Оцінка за 100-бальною шкалою	90-100	82-90	75-81	67-74	60-66	35-59	1-34
Оцінка ECTS	A	B	C	D	E	FX	F
Оцінка за національною шкалою	відмінно	добре	задовільно	Незадовільно з можливістю повторного складання	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	відмінно	добре

Вимоги до оцінювання здобувачів вищої освіти за підсумками виробничої практики

Оцінка за кожен вид роботи:

Педагогіка	20 балів
Вікова психологія	10 балів
Мовно-літературна освітня галузь	12 балів
Математична освітня галузь	6 балів
«Я досліджую світ»	10 балів

Технологічна освітня галузь	3 бали
Мистецька освітня галузь (образотворче мистецтво; музика)	6 балів
Фізкультурна освітня галузь	3 бали
Навчально-дослідна діяльність	20 балів
Оформлення документації	10 балів

Методичні рекомендації щодо проходження виробничої практики «Педагогічна безперервна практика в початковій школі»

Після ознайомлення із завданнями педагогічної практики та організацією майбутньої роботи, із загальними вимогами, програмними й індивідуальними завданнями практики кожен зі студентів-практикантів складає індивідуальний план за такими розділами: навчальна робота, методична робота, виховна робота та робота з батьками. До індивідуального плану заносяться конкретизовані основні положення програми з визначенням конкретного терміну їх реалізації, а також залишається місце для позначок про виконання кожного з пунктів плану. Індивідуальний план завіряється керівником практики і керівником бази практики.

Окрім індивідуального плану студент має вести щоденник педагогічної практики. Щоденник студента – це основний документ, який фіксує не лише зміст проведеної студентом роботи в школі, а й її результати:

- щоденник стимулює студента до більш організованої та продуманої роботи під час практики, що сприяє виробленню навичок самоконтролю роботи;

- щоденник дає уявлення керівникові про те, як студент вивчає свій клас, окремих учнів, як спостерігає й аналізує їх поведінку, роботу, які уроки відвідує, до яких висновків доходить, яку допомогу отримує від учителя, методиста;

- щоденник засвідчує рівень підготовки студента до навчальної та виховної роботи з класом, рівень його загальної культури, ставлення до практики, роботу кафедр у підготовці студентів до педагогічної практики.

Зміст практики студент фіксує у щоденнику, вказуючи характер і конкретні обсяги виконаної роботи за день. У щоденнику записуються загальні відомості змісту практики:

- відомості про школу, характеристика класу;
- розклад уроків, дзвінків у конкретному класі;
- індивідуальний план практики, календарний план і графік проведення уроків;

- спостереження і аналіз уроків;
- спостереження і аналіз позакласної та виховної роботи, що проводиться у початковій школі;
- участь у методичній роботі;
- спостереження за класом й окремими учнями з метою складання психолого-педагогічної характеристики;
- аналіз роботи, проведеної за особистою ініціативою та її результати;
- аналіз роботи з вивчення шкільної документації (календарний план учителя, класний журнал тощо);
- зауваження та пропозиції щодо організації та проведення педагогічної практики.

Усі конспекти уроків за розкладом студент записує у щоденнику, чітко фіксуючи дати. Якщо з певних причин студент не провів урок, його конспект має бути відображений у щоденнику (наприклад: аналіз уроку учителя).

Вимоги до сучасного уроку

1. Точне й творче виконання програмно-методичних вимог до уроку; грамотне визначення типу уроку, його місця в темі, розділі курсу в системі міждисциплінарних зв'язків, бачення особливостей кожного уроку.

2. Облік реальних навчальних можливостей учнів різного віку, що вчать, рівня їхньої вихованості і розвитку, рівня сформованості класного колективу: врахування інтересів, схильностей, потреб учнів; цілеспрямована ліквідація пропусків у знаннях.

3. Планування і вирішення в єдності завдань освіти (формування знань, спеціальних і загальнонавчальних умінь і навичок, пізнавальних здібностей, готовності до самоосвіти), виховання (формування світогляду, досвіду правильної поведінки і спілкування, готовності до самовиховання); психічного розвитку (розвиток інтелекту, уваги, сприйняття, пам'яті, мислення, уяви, мови, емоційно-вольової сфери) школярів; виділення найважливіших домінуючих завдань уроку, їхня конкретизація з урахуванням особливостей і можливостей класного колективу.

4. Вибір структури і темпу проведення уроку, що забезпечують успішне рішення поставлених завдань, раціональне використання часу уроку.

5. Забезпечення практичної профорієнтаційної спрямованості освітнього процесу, створення реальних можливостей застосування учнями отриманих знань, умінь.

6. Розширення арсеналу вибору методів, використання на уроці оптимального співвідношення словесних, наочних і практичних, репродуктивних і проблемно-пошукових методів, робота під безпосереднім керівництвом вчителя і самостійна робота школярів, використання методів стимулювання в учнів пізнавальних інтересів, свідомого відношення до навчання, відповідальності, дисципліни й інших цінних мотивів навчання.

7. Поєднання загальнокласних форм роботи на уроці з груповими й індивідуальними, прагнення до організації навчальної праці як колективної діяльності.

8. Здійснення на основі діагностики реальних навчальних завдань, можливостей диференційованого підходу до учнів з акцентом на застосування засобів диференційованої допомоги і школярам з різним рівнем підготовки з предмету і відношенням до навчання.

9. Формування в учнів і усвідомленого й активного відношення до своєї навчальної діяльності, навичок раціональної організації навчальної праці: використання виховних розвивальних можливостей контролю й оцінки знань, врахування умінь і навичок учнів, їх старанності.

10. Спілкування з учнями на основі співробітництва, опора в роботі на класний колектив, прагнення домагатися виховного впливу особистості самого вчителя.

11. Доцільне, раціональне і комплексне використання різних засобів і навчання (підручників, наочного приладдя, ТЗН, засобів інформації).

12. Дотримання гігієнічних умов.

13. Визначення змісту й обсягу домашніх завдань з урахуванням наявного часу без перевантаження учнів, при необхідності коментування змісту і раціональної методики виконання завдання, прагнення до того, щоб навчання здійснювалося переважно на уроці, а обсяг домашньої роботи скорочувався.

14. Чітка реалізація задуму плану уроку й одночасна готовність перебудувати його хід при зміні навчальних ситуацій.

15. Виявлення в ході самоаналізу отриманих на уроці (і в системі уроків) результатів виховання і розвитку школярів, порівняння їх з поставленими педагогічними завданнями, визначення найважливіших причин недоліків і успіхів; облік результатів самоаналізу при плануванні наступних уроків.

Методичний супровід до підготовки, проведення і аналізу уроку Моделювання уроку

Створення умовної моделі уроку: чітке визначення місця уроку і в змістовому, і в методичному аспектах у межах навчального курсу, розділу, теми; формулювання загальної мети вивчення матеріалу; вибір педагогічних методів, прийомів, технологій, використання яких забезпечить досягнення поставленої мети найбільш раціональним способом

Проектування уроку

Створення структури педагогічного процесу: визначення виховних і розвивальних завдань; прогнозування результатів; опрацювання змістової частини матеріалу; визначення методів, прийомів роботи; прогнозування предметних і ключових компетентностей, які формуються на уроці

Конструювання уроку

Створення конструктора (конспекту) уроку: чітке формулювання мети, завдань, типу, форми проведення уроку; конкретизація методів, прийомів; запис дій учителя та передбачення дій учнів; раціональний розподіл часу; виділення структурних елементів навчальної діяльності

Структура сучасного уроку в контексті компетентнісного підходу

1. Конкретизувати загальну мету (цілі: освітні, розвивальні, виховні, самовдосконалення) уроку.
2. Визначати предметні та ключові компетентності, формуванню яких буде присвячений даний урок.
3. Формулювати цілі й визначати очікувані результати.
4. Здійснювати мотивацію навчальної діяльності. Бажано, щоб учні під керівництвом учителя з'ясували, чи готові вони до вивчення теми, що їм бракує, що саме вони повинні вміти й знати, щоб успішно виконати основне завдання.
5. Бажано в залежності від структури уроку розподіляти зміст на навчальні ситуації: теоретичні знання, знання способів діяльності, знання в дії або вміння тощо.
6. Необхідно до кожної навчальної ситуації формулювати цільове завдання й відповідно до нього підбирати методи навчання, адекватні дидактичним функціям (засвоєнню, формуванню, узагальненню) та змісту навчального матеріалу (теоретичний, практичний).
7. Чітко визначати завдання: що повинен учень навчитися роботи саме на цьому уроці (діяльнісний підхід). Розрізняти зміст освіти (чому вчу) і зміст навчального матеріалу (за допомогою чого вчу). Відповідно до змісту навчального матеріалу та методів роботи добирати оптимальні форми організації пізнавальної діяльності.

8. Обов'язково при виборі змісту, методів і форм орієнтуватися на цільову установку й уявний очікуваний результат спільної діяльності.

9. Забезпечувати здійснення рефлексії навчальної діяльності. Учні повинні вчитися рефлексувати (аналізувати) власну діяльність, оцінювати її, порівнювати досягнуті результати на уроці з очікуваними.

10. При оцінюванні учнів враховувати саме набуття ними предметних компетентностей, умінь вирішувати проблеми, пов'язані з даною навчальною темою.

Етапи конструювання вчителем сучасного уроку в контексті компетентнісного підходу

Етап актуалізації опорних знань учнів

Мета: визначити рівень попередньої підготовленості учнів, що стосується теми, актуалізувати знання, що потрібні для введення нового матеріалу, активізувати мислення учнів.

Формувати групи компетентностей: соціально-трудова, загальнокультурна, уміння вчитися. Інформаційну.

Методи: фронтальна бесіда, усне опитування, робота зі схемами, рисунками, метод прогнозування, робота з текстом підручника, самоперевірка за зразком тощо.

Прийоми: «Інтрига», «Дивуй!», «Фантастична добавка», «Відстрочена загадка», заповнення кросвордів, «Альтернатива», «Світлофор», «Мозковий штурм», «Асоціація», «Зайве слово», «Назви відповідь», «Пошук загального», «Групування слів», «Лото», «Зашифровки», «Незакінчені речення», гра «Так чи ні» тощо.

Форми навчання: індивідуальні, парні, групові, фронтальні.

Засоби: диктанти, тести, ІКТ, навчальні та наочні посібники, підручник, таблиці, моделі тощо.

Етап мотивації

Мета: стимулювати інтерес і бажання займатися певними навчальними діями.

Методи: комунікативна атака (**прийоми методу** – ефектна цитата, театралізація, незвична дія, парадокс, розповідь притчі, опис ситуації з власного життя. цікаве запитання); доведення та переконання (**прийоми методу** – звернення до почуттів, бесіда, застереження); сугестія (навіювання) (**прийоми методу** – періодичне повторення однієї думки, інтонаційне підкреслення важливих моментів пояснення; динамічність викладу матеріалу); метод подолання перешкод (**прийоми методу** – завдання на розв'язання певних навчальних ситуацій, що неможливо виконати без вивчення матеріалів з теми; стимулювання часом (обмеженість

у часі), удавана недовіра до учнів (наголошено на складності завдання та низька ймовірність його виконання); метод мотиваційних питань (**групи питань**: «Акцент на темі уроку», «Звернення уваги на особистість учня», «Нагадування про зовнішні мотиви»).

Етап засвоєння нових знань

Мета: допомогти учням засвоїти факти та основні ідеї виучуваного матеріалу; забезпечити якість вивчення нового матеріалу, формувати вміння виділяти головне, актуалізувати, порівнювати, зіставляти, забезпечити диференційований підхід, встановити зв'язки між засвоєними та новими знаннями.

Формувати групи компетентностей: соціально-трудова, інформаційну, загальнокультурну, вміння вчитися.

Методи: пояснення, розповідь учителя, коментоване читання тексту підручника, проблемний виклад матеріалу, семінар-практикум, фронтальна бесіда, дискусія, робота з книгою, посібниками, схемами, таблицями, рисунками, моделями, демонстрація презентацій.

Прийоми: «Асоціації», «Мозкова атака», створення проблемної ситуації, використання яскравих афоризмів, порівнянь, образів, «Знаємо-бажаємо дізнатися-дізналися», «Моделі, що ожили», «Снігова грудка», «Ажурна пилка», «Акваріум», «Броунівський рух», «Два-чотири-всі разом», «Навчаючи-учусь», «Павучки», «Місткий кошик» тощо.

Форми навчання: парна, групова, індивідуальна, колективна, фронтальна.

Засоби: ІКТ, підручники, посібники, довідники, інформаційні таблички, роздавальний матеріал, таблиці, моделі тощо

Етап формування та вдосконалення вмінь і навичок

Мета: формувати вміння практичного застосування знань, вмінь і навичок, формувати й удосконалювати вміння й навички у стандартах прямого й успішного руху до накресленої мети, забезпечити ситуацію вибору, формувати вміння розв'язувати типові завдання, формувати творчі вміння, переносити знання і способи діяльності, життєвого досвіду в нову ситуацію.

Формувати групи компетентностей: соціально-трудова, інформаційну, загальнокультурну, соціально-трудова, вміння вчитися.

Методи: практичні роботи, розв'язування завдань за зразком, метод коментування, робота з підручником та різними джерелами інформації.

Прийоми: «Асоціативний ряд», «Синтез думок», «Альтернатива», «Коментування», «Навчаючи – учусь», «Карусель», «Поєдинок», «Інтелектуальний тур», змагання тощо.

Форми навчання: парна, групова, індивідуальна, колективна, фронтальна.

Засоби: ІКТ, математичні диктанти, тести, навчальні та наочні посібники, роздавальний матеріал, схеми тощо.

Етап контрольньо-коригувальний

Мета: організувати і підтримати безперервний зворотний зв'язок, одержати своєчасну інформацію про успішність просування у навчанні всіх учнів, спостерігати за процесом засвоєння та застосування знань, умінь і навичок, здійснювати моніторинг навчальних досягнень учнів

Формувати групи компетентностей: соціально-трудова, загальнокультурну.

Методи: спостереження, дискусія, створення проблемної ситуації тощо.

Прийоми: «Світлофор настрою», «Зворотний зв'язок», «Релаксаційні вправи», рефлексія тощо.

Форми навчання: індивідуальна, парна, фронтальна, колективна.

Засоби: ІКТ, завдання для моніторингу рівня знань, навчальні та наочні посібники тощо.

Етап узагальнення і систематизації знань, умінь і навичок

Мета: узагальнити і систематизувати знання, уміння і навички, установити загальні зв'язки в матеріалі, що дозволяє побачити учням тему (розділ) в цілому.

Формувати вміння застосовувати набуті знання під час розв'язування завдань різного рівня складності, формувати потребу до постійної самоосвіти, продуктивної творчої діяльності.

Формувати групи компетентностей: соціально-трудова, загальнокультурну.

Методи: порівняння, узагальнення, усна розповідь, бесіда, вступні, оглядові

Прийоми: «Шпаргалка», «Пошта», «Я – вчитель», «Інтелектуальне лото», «Ділова гра», «Аукціон ідей», «Творча робота», «Учені та їхні відкриття», «Фантастичні фігури» тощо.

Форми навчання: індивідуальна, парна, фронтальна, колективна.

Засоби: ІКТ, навчальні та наочні посібники, інформаційні картки, тести тощо.

Психологічний супровід

Мета: врахувати психофізіологічні особливості учнів, розвивати пізнавальні процеси (пам'ять, увагу, сприймання, мислення, мовлення, уяву тощо) формувати пізнавальний інтерес, створити позитивно-емоційний настрій і психологічно комфортні умови, сприяти позитивному ставленню учнів до навчання.

Методи: інтерактивні, ігрові, релаксаційні тощо.

Прийоми: «Світлофор настрою», «Навіювання», «Відстрочена відгадка», «Бліцопитування», «Релаксаційні вправи», «Зворотний зв'язок» тощо.

Форми навчання: індивідуальні, парні, групові, фронтальні, колективні.

Засоби: ІКТ, інформаційні таблички тощо.

Етап підсумків уроку

Мета: встановити відповідність між поставленими цілями та результатами, вчити учнів аналізувати власну навчальну діяльність, оцінювати її, порівнювати досягнуті результати на уроці з очікуваними.

Методи: інтерактивні, ігрові, релаксаційні тощо.

Прийоми проведення рефлексії: усна рефлексія: висловлення думок у формі оповідання, діалогу тощо, «Підведемо підсумки» (на уроці я.... дізнався, зрозумів, навчився, змінив своє ставлення до.... тощо), «Незакінчене речення», письмова рефлексія: есе, синквейн, щоденник, кольорова феєрія тощо.

Обов'язково на кожному уроці проводити фізкультхвилинки як один із способів формування *здоров'язберезувальної* компетентності.

Самоаналіз уроку

За наслідками уроку учитель повинен проводити його самоаналіз.

Пам'ятка-алгоритм для самоаналізу уроку в контексті компетентнісного підходу

1. Назвіть тему уроку. Яке місце даного уроку в темі, розділі, курсі? Його зв'язок із попередніми уроками.

2. Сформулюйте мету уроку. На розвиток яких компетентностей були спрямовані цілі уроку? Чи були вони досягнуті в процесі уроку? Чи були сформульовані очікувані результати навчальної діяльності? Порівняйте досягнуті результати уроку з очікуваними.

3. Якими шляхами забезпечено формування компетентностей?

4. Назвіть тип уроку. Обґрунтуйте його вибір.

5. Обґрунтуйте доцільність вибраної структури уроку. Чи була вона раціональною для цілереалізації?

6. Чи раціонально розподілений час, відведений на всі етапи уроку?
 7. Назвіть технології, методи, форми, прийоми організації навчальної діяльності на уроці. Обґрунтуйте їх вибір та поєднання для реалізації цілей. Наскільки вони сприяли реалізації діяльнісного і особистіно-орієнтованого підходів?
 8. Чи наявна мотивація навчальної діяльності на уроці? Які прийоми були використані для її формування?
 9. Які засоби навчання застосовувались? Обґрунтуйте їх доцільність.
 10. Чи наявний диференційований підхід на уроці до учнів? Обґрунтуйте необхідність його застосування.
 11. Чи використано елементи самоосвіти, саморозвитку, самовиховання? Наскільки ефективно організовано самостійну роботу учнів на уроці?
 12. Як було організовано контроль (самоконтроль, взаємоконтроль) засвоєння знань, умінь і навичок? В яких формах і якими методами цей контроль здійснювався?
 13. Які елементи в ході уроку були найбільш вдалимими?
 14. Чи вдалося повною мірою реалізувати всі поставлені завдання? Якщо не вдалося, то чому? Які висновки необхідно зробити на майбутнє?
- У щоденнику записується вся інструктивна інформація, отримана студентом під час практики; результати його дослідницької діяльності та виконання індивідуальних завдань. На підставі виконання індивідуального плану та записів у щоденнику студент складає звіт про виконання практики.

Особливості організації освітнього процесу

Студент-практикант має пам'ятати про особливості організації освітнього простору.

Педагогіка партнерства

Головним завданням педагогіки партнерства є подолання інертності мислення, перехід на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу. Це завдання реалізується у спільній діяльності учителя і учнів, учителя і батьків, якою передбачається взаєморозуміння, спільність інтересів і прагнень із метою особистісного розвитку школярів.

Утілюючи педагогіку партнерства, вчителю необхідно не лише використовувати у своїй роботі стандартні методи і форми організації освітнього процесу, а й більшою мірою виявляти ініціативу і спрямовувати навчання і виховання таким чином, щоб дитина була залучена до спільної діяльності (подолання пізнавальних труднощів у колективній творчій

діяльності; реалізація диференційованого навчання; застосування методики випереджувального навчання; самоаналіз у процесі індивідуального і колективного підбиття підсумків діяльності учнів; колективна творча виховна діяльність).

Створення спільноти в класі

Практика ранкових зустрічей – одна з успішних; вона допомагає вчителю спільноту в класі.

Ранкова зустріч сприяє налагодженню взаємин між дітьми і дорослими, які формують відчуття колективу в кожного з його членів. Формування спільноти стає ефективнішим, коли вчитель виконує роль фасилітатора (фахівця, який допомагає забезпечити успішну групову комунікацію, але не намагається жорстко контролювати цей процес). У такому разі ранкова зустріч стає інтерактивною і невимушеною. Під час проведення практики ранкових зустрічей відбувається розвиток важливих навичок учнів, зокрема спілкування, академічних і соціальних умінь. Крім того, ця практика сприяє створенню у класі сприятливого настрою та позитивній поведінці.

Особистісно орієнтована модель освіти

Упровадження особистісно орієнтованої моделі освіти ґрунтується на ідеології дитиноцентризму.

Дитиноцентризм – це максимальне наближення навчання і виховання конкретної дитини до її сутності, здібностей і життєвих планів. Актуальними для НУШ є такі ідеї дитиноцентризму:

- створення освітнього середовища, яке б перетворило навчання на яскравий елемент життя дитини;
- практична спрямованість освітньої діяльності, взаємозв'язок особистого розвитку дитини з її практичним досвідом;
- відмова від спрямування освітнього процесу на середнього учня і обов'язкове врахування інтересів кожної дитини;
- забезпечення свободи і прав дитини в усіх проявах її діяльності, урахування її вікових та індивідуальних особливостей, забезпечення морально-психологічного комфорту дитини.

Структура освітнього процесу

У початковій школі виділено два цикли навчання: перший – адаптаційно-ігровий (1–2 класи); другий – основний (3–4 класи).

Метою першого циклу навчання є природне входження дитини у шкільне життя, послідовна адаптація до нового середовища. Особливості цього циклу такі:

- навчальне завдання і час на їхнє виконання залежить від індивідуальних особливостей школярів;
- навчальний матеріал можна інтегрувати у змісті споріднених предметів;
- обсяг домашніх завдань слід обмежити;
- навчання слід організовувати через діяльність, ігровими методами як у класі. Так і поза його межами;
- запроваджено описове формувальне оцінювання; найважливіше завдання вчителя – підтримувати в кожному учневі впевненість і мотивацію до пізнання.

Метою другого циклу навчання є здійснення навчального процесу з концентрацією педагогічної уваги на формуванні в учнів відповідальності і самостійності; підготовка до успішного навчання в основній школі. Його суттєвими ознаками є:

- використання у процесі навчання методів, які вчать здійснювати самостійний вибір, пов'язувати вивчене з практичним життям, враховують індивідуальність учня;
- впровадження предметного навчання;
- частина предметів може передбачати оцінювання.

Здійснення виховного процесу

Пріоритетне значення у розбудові нової школи має завдання щодо формування в учнів системи загальнолюдських цінностей – морально-етичних (гідність, чесність. Справедливість, турбота, повага до життя. Повага до себе до інших людей) та соціально-політичних (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність).

Центральним в освіті має бути виховання в учнів відповідальності за себе, за добробут нашої країни.

У здійсненні виховного процесу слід брати до уваги такі організаційні орієнтири:

- виховання не зводиться до окремих виховних занять;
- до створення виховного середовища залучається весь колектив школи;
- учитель є взірцем людини вихованої, своїм прикладом він надихає і зацікавлює дитину;
- у плануванні діяльності враховують індивідуальні нахили і здібності кожної дитини, створюють належні умови для їх реалізації;
- співробітництво з позашкільними закладами освіти;

- активне залучення до співпраці психологів і соціальних педагогів;
- налагодження постійного діалогу з батьківською спільнотою.

Практикант самостійно планує і проводить усі уроки за розкладом. Плани-конспекти опрацьовуються детально за структурою, рекомендованою кафедрою. Виконує план класного керівника, всі завдання з педагогіки, психології, методик; веде документацію.

Консультації до проведення зазначеної роботи практикант одержує у вчителя і у методистів.

У процесі педагогічної практики студенти накопичують необхідний матеріал для написання бакалаврських робіт, наукових доповідей тощо.

Вся робота фіксується практикантом у щоденнику – відвідані уроки, аналіз їх; конспекти своїх уроків; виховні заходи; індивідуальна робота з учнями; позакласна робота; бесіди з учнями та батьками тощо. Упродовж практики методисти вибірково перевіряють щоденники. Щоденник студента – це основний звітний документ, в якому відбиті весь зміст та результати роботи.

Під час педпрактики студенти проводять певну роботу з особливими учнями. Якість навчальної роботи студентів вимірюється результатами успішності таких учнів.

На кінець педпрактики студент-практикант складає звіт про її проходження.

Навчально-дослідницька діяльність студента-практиканта

Під час педагогічної практики студенти виконують завдання навчально-дослідницької діяльності.

Навчально-дослідницька діяльність – це форма організації навчально-виховної роботи, яка пов'язана з вирішенням студентами творчого, дослідницького завдання, що стосується освітнього процесу в початковій школі із заздалегідь невідомим результатом.

Основною метою дослідницької діяльності в освіті є не тільки кінцевий результат (знання), але й сам процес, у ході якого розвиваються дослідницькі здібності студентів внаслідок набуття ними нових знань, умінь і навичок та тренування уже розвинутих.

Дослідницьким методом передбачається організація пошукової пізнавальної діяльності шляхом постановки педагогом пізнавальних і практичних завдань, котрі вимагають самостійного творчого вирішення. Крім творчого застосування наявних знань і вмінь, дослідницький метод покликаний навчити оволодінню способами пошуку знань, розвивати креативні нахили і здібності кожного.

Застосування дослідницького методу під час практики передбачає:

- спостереження фактів і явищ освітнього процесу в класі (за змістовими лініями мовно-літературної, математичної, природничої та ін. освітніх галузей);

- постановку проблеми (наприклад: досліджуємо медіа на уроках української мови та читання);

- виявлення зв'язків певного явища або проблеми з іншими (наприклад: використання медіа під час вивчення мовних явищ або використання медіа для ознайомлення з творами дитячої літератури);

- формулювання і пояснення рішення (наприклад: дослідити використання медіа у процесі засвоєння мовних і мовленнєвих розділів з української мови та читання);

- добір і застосування методів і прийомів для вирішення проблеми (наприклад: емпіричні методи дослідження);

- перевірку результатів (наприклад: проведення підсумкових діагностичних робіт);

- практичні висновки про можливе використання здобутих знань (звіт).

За результатами дослідження підготувати звіт або презентацію.

На оцінку педпрактики впливають уміння практиканта:

- обґрунтувати проблему, виявлену в освітньому процесі;

- поставити мету дослідження;

- створити сприятливі педагогічні умови для зацікавленості учнів у виправленні ситуації;

- визначити і забезпечити застосування необхідних методів, прийомів, засобів і форм навчання;

- перевірити результати обраної технології навчання, зробити висновки;

підготувати презентацію, що охоплює етапи концептуального проектування (назва навчально-дослідницької роботи, визначення спрямованості, мети); безпосереднього проектування (створення основних інформаційних компонентів – текстових фрагментів, графічних об'єктів, наповнення їх відповідним змістом; реалізації й аналізу результатів.

Особливості організації успішної інклюзії

Розрізняють вужче і ширше розуміння інклюзивної освіти. Вужче розуміння інклюзії – це «включення» дітей із порушеннями психофізіологічного розвитку та дітей з інвалідністю у загальноосвітні навчальні заклади. Ширше розуміння інклюзивної освіти полягає у позитивному ставленні до багатомірності учнів. Цінуванні та врахуванні

відмінностей кожного учня. Спільними для всіх визначень інклюзивної освіти є такі положення:

- В основі інклюзивної освіти – підхід, що базується на забезпеченні права на освіту для всіх дітей, у тому числі дітей із соціально вразливих груп.
- Позитивне сприйняття багатомірності – сприйняття індивідуальних відмінностей учнів як корисного ресурсу, а не проблеми.
- Максимально значуща участь в освітньому процесі. А не лише фізична присутність у класі.
- Виявлення й усунення бар'єрів (фізичних, інформаційних, інституційних та негативного/упередженого ставлення).

Закон України «Про освіту» подає таке визначення термінів:

інклюзивне навчання – система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципі недискримінації, врахуванні багатоманітностей людини. Ефективному залученні та включенні до освітнього процесу всіх його учасників;

інклюзивне освітнє середовище – сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей;

особа з особливими освітніми потребами – особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на освіту.

Якщо в класі є дитина з особливими освітніми проблемами, учитель має пам'ятати такі важливі аспекти організації успішної інклюзії:

- додаткова допомога з боку асистента вчителя;
- необхідність розроблення індивідуальної програми розвитку для дитини з особливими освітніми потребами;
- особливості організації фізичного середовища. Яке має відповідати принципам універсального дизайну;
- співпраця з додатковими фахівцями, зокрема з учителем-логопедом, практичним психологом, соціальним педагогом та ін.;
- розуміння особливостей співпраці з батьками дитини з особливими освітніми потребами.

Принцип соціальної інклюзії: вчителі моделюють цінності й поведінку, що підтримує права людини, соціальну інклюзію і розбудову демократичної спільноти.

Основними завданнями щодо організації успішної інклюзії є:

- розвиток навички соціально-педагогічної діяльності: створення соціального паспорту класу;
- підготовка вчителя до проведення уроків в інклюзивному класі, індивідуальної навчальної програми для дітей з особливими освітніми потребами;
- формування умінь співпрацювати з командою фахівців школи.

Якщо у школі є інклюзивний клас, то студент ознайомлюється з роботою вчителя та асистента вчителя, які працюють з дітьми з особливими освітніми потребами.

Рекомендовано ознайомитися:

- з архітектурою школи;
- з матеріальною базою класу;
- з системою роботи вчителя інклюзивного навчання: тематичне, поурочне планування, розробка програми розвитку та індивідуальної навчальної програми для учня з особливими освітніми потребами;
- з системою роботи команди фахівців: психолога, соціального педагога/працівника, дефектолога та інших.

Для ефективного планування робочого часу визначити такі форми спільного викладання:

- учитель викладає, асистент допомагає;
- паралельне викладання;
- диференційоване викладання;
- викладання в команді.
- У процесі спостережень практиканти мають:
 - проаналізувати уроки в інклюзивному класі;
 - підготувати і провести уроки за індивідуальною програмою розвитку учнів з особливими освітніми потребами;
 - провести індивідуальну роботу з учнями з особливими освітніми потребами;

**Методичні рекомендації до оформлення звітних документів
практики**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»**

Кафедра педагогіки і психології

**Звітна документація
виробничої практики
«Педагогічна безперервна практика в початковій школі»
здобувача вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня за спеціальністю 013 Початкова освіта**

Прізвище, ім'я, по батькові здобувача _____

Курс _____ група _____

Місце практики _____

Терміни практики _____

Груповий методист _____

Дніпро – рік

Зразок оформлення титульної сторінки щоденника

Щоденник	
здобувача- практиканта _____	
_____ курсу _____ групи	
Місце педпрактики _____	
Терміни педпрактики _____	
Груповий методист _____	
Педагог _____	
Психолог _____	
Методист з мовно-літературної освітньої галузі _____	
Методист з математичної освітньої галузі _____	
Методист з «Я досліджую світ» _____	
Методисти з мистецької освітньої галузі _____	
Методист з технологічної освітньої галузі _____	
Методист з фізкультурної освітньої галузі _____	
Директор школи _____	
Заступник директора з навчальної роботи _____	
Вчитель _____	
Адреса школи:	
Телефони:	

Схема
звіту здобувача-практиканта

Звіт

про виробничу практику

«Педагогічна безперервна практика в початковій школі»

здобувача _____ курсу _____ групи _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Місце проходження практики – _____

Терміни – _____

Здобувач _____ групи _____

_____ проходив педагогічну практику в
ЗЗСО № _____. Груповий методист _____

Зміст звіту:

Оцінка організації педпрактики. Кількісні характеристики практики: кількість відвіданих уроків; кількість проведених уроків; кількість проведених виховних заходів.

Загальна характеристика матеріальної бази школи, класу; узагальнення змісту навчально-виховної роботи вчителя того класу, в якому працював студент-практикант. Зміст роботи протягом першого тижня проходження практики.

Виконання індивідуального плану роботи.

Виконання навчальної роботи в школі у відповідності з індивідуальним планом: з яких предметів і з якого розділу шкільного курсу проведено уроки, в яких класах, оцінки, позитивні сторони і недоліки; підготовка і проведення яких уроків викликають труднощі і чим вони обумовленні; як долали труднощі; які дидактичні завдання розв'язувались у процесі педпрактики; що зроблено, щоб навчити школярів самостійно оволодівати знаннями; яка робота проводилась із слабкими учнями, з відмінниками і з тими, хто виявляє підвищений інтерес до вивчення окремих дисциплін.

Аналіз методичної роботи, виконаної студентом-практикантом в класі. Як вивчається передовий досвід роботи вчителів в школі, з яких проблем? (Навести конкретні приклади). Участь у роботі спільноти вчителів початкових класів.

Робота з батьками.

Науково-дослідна робота (опис спостережень, експериментів за темою наукових досліджень, вивчення літератури з теми).

Громадська робота.

Які вміння і навички набули в процесі практики. На що, на вашу думку, слід більше уваги звертати на аудиторних заняттях. Загальні висновки про проходження практики, її значення для формування пропозиції щодо удосконалення змісту й організації практики. Ваше ставлення до професії вчителя. Пропозиції щодо вдосконалення змісту і організації педпрактики. Чи одержали ви задоволення від цієї роботи, які при цьому трапились труднощі?

Зразок оформлення індивідуального плану

«Затверджую»

Груповий методист _____

« _____ » _____ 20.... р.

Індивідуальний план роботи

здобувача _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

на період виробничої практики

«Педагогічна безперервна практика в початковій школі»

Тиждень	Дата	Зміст роботи	Відмітка про виконання
I-ий			

Основні напрямки роботи, за якими опрацьовується індивідуальний план:

1. Вивчення учнів класу.
2. Планування й проведення уроків, заходів і позакласних занять.
3. Робота з батьками.
4. Участь у методичній роботі школи.
5. Науково-дослідна робота з теми кваліфікаційної роботи (констатувальний експеримент, елементи формульовального, перевірка ефективності експериментальних методик – частково, опрацювання експериментального дидактичного матеріалу тощо.).

6. Аналізи уроків.

7. Самоаналіз.

На останній сторінці індивідуального плану має бути дата та підпис студента-практиканта.

Зразок оформлення титульної сторінки залікового уроку

Конспект залікового уроку української мови та читання	
Тема:	_____
Школа, клас	_____
Дата	_____
	<i>(число, рік)</i>
Здобувач-практикант	_____
	<i>(прізвище, ім'я, по батькові)</i>
Підпис методиста	_____
Оцінка	_____
Підпис вчителя	_____

Аналогічно оформляється і перша сторінка позакласних заходів.

Зразок психолого-педагогічного аналізу уроку
Психолого-педагогічний аналіз уроку

Школа _____ Клас _____ Дата _____

Учитель _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Предмет _____

Тема _____

Мета _____

1. Загальна характеристика уроку

Мета і тип уроку, місце в загальній системі уроків з теми.

Оцінка планування навчально-виховних завдань уроку. Засвоєння яких знань і формування яких навичок і умінь передбачається на уроці? Чи відповідає дібраний матеріал і форми роботи досягненню поставлених завдань? Способи розв'язання дидактичних, виховних і розвивальних завдань на різних етапах уроку.

Доцільність змісту уроку на різних етапах, оптимальність змісту. Чи сприяє він розв'язанню виховних завдань, розвитку пізнавальних здібностей учнів?

Організація уроку. Прихід учнів на урок, їх готовність до роботи. Організація (мобілізація уваги, вимоги до підготовки робочих місць). Готовність класного приміщення.

Зміст і методика вивчення нових знань. Науковість, зв'язок з життям, виховний і розвивальний характер. Обсяг і система знань, які повідомляє вчитель, методи викладання. Систематичність, послідовність, зв'язок з раніше вивченим.

Роль і місце проблемного вивчення матеріалу в системі роботи на уроці. Постановка проблемних запитань, пізнавальних завдань, творення проблемних ситуацій. Аналіз самостійної пізнавальної діяльності учнів, її форми.

Активізація пізнавальної діяльності учнів, способи підтримки інтересу і уваги учнів на всіх етапах. Залучення учнів до творчої роботи під час сприйняття і осмислення нового матеріалу. Роль і місце наочності, ефективність застосування.

Методика обліку знань учнів у процесі вивчення нового матеріалу.

Зміст і методика закріплення виучуваного матеріалу, методи і прийоми. Вправи, їх доступність, поступовість, цілеспрямованість, відповідність характеру виучуваного матеріалу дидактичним завданням уроку. Застосування диференційованих завдань.

Використання засобів наочності різних видів, відповідність їх навчальним завданням уроку, ефективність методичних прийомів, засобів і форм роботи під час закріплення.

Зміст і методика домашнього завдання. Інструктаж про його виконання. Підготовка учнів до його виконання.

2. Характеристика пізнавальної діяльності учнів

Увага. Використання вчителем загальнопсихологічних принципів організації уваги на уроці. Прийоми організації уваги. Зовнішній вигляд учителя, міміка і пантоміміка, доброзичливий тон. Образність мовлення. Ритм і темп уроку, яскравість і новизна наочних посібників. Емоційна насиченість уроку. Забезпечення стійкої уваги на різних етапах уроку, використання перенесення уваги.

Пам'ять. Прийоми актуалізації одержаних раніше знань. Забезпечення розвитку всіх типів пам'яті.

Сприйняття. Установка на сприйняття нового матеріалу.

Мислення. Створення проблемної ситуації на початку оволодіння новим матеріалом. Спонування до формулювання завдання самим учнем. Активність учнів, що викликана інтересом, пошуками нових розв'язань, системою запитань вчителя. Опора на колективне мислення учнів класу єдиною смисловою системою питань. Залучення уваги класу до відповідей учнів. Використання учнями теоретичних знань для висновків і узагальнень. Шляхи формування нових понять. Труднощі під час засвоєння нових знань.

Особистість. Ставлення учнів до відповідей товаришів і оцінок учителя. Як у процесі навчальної діяльності формувались інтелектуальні, вольові та інші властивості особистостей?

3. Характеристика діяльності вчителя.

Знання матеріалу. Методична майстерність. Захопленість предметом. Педагогічний такт. Мовлення (дикція, темп, культура мовлення, образність, емоційність).

Висновки.

Урок проведено на (високому, задовільному, низькому) науковому та методичному рівнях.

Доступність викладу матеріалу на уроці (повна, обмежена, погана).

Послідовність і логічність висновків (чітка, слабка, відсутня).

Оптимальність поєднання різних методів навчання (висока, слабка, відсутня).

Раціональне використання часу на уроці.

Знання учнів (хороші, задовільні, слабкі, відсутні).

Досягнення мети, поставленої вчителем на уроці (досягнуто повністю, частково, не досягнуто).

Орієнтовний зміст психолого-педагогічної характеристики школяра як члена колективу

Характеристика

учня _____ класу _____ школи _____

міста _____ за _____ навчальний рік

Загальні відомості про школяра (вік, стан здоров'я).

Характеристика умов сімейного виховання учнів. Що сприяє або заважає успішно вчитися?

Характеристика класного колективу, членом якого є учень.

Успішність, увага на уроках, систематичність виконання домашніх завдань, ставлення до навчання, трудової діяльності, інтерес до окремих предметів. Інтереси школяра.

Участь у громадському житті, виконання доручень. Поведінка в класному і шкільному колективі, зміст і характер дружби і товаришування.

Розумовий розвиток. Мислення (кмітливість, швидкість, самостійність, критичність, послідовність), особливості сприйняття. Вміння самостійно аналізувати, порівнювати, узагальнювати, проводити аналогію. Увага (стійкість, розподіл, переключення, розсіяність, причини її). Особливості пам'яті (тип пам'яті, особливості запам'ятовування). Культура мовлення (багатство словника, вміння висловлювати свої думки в усній і письмовій формах).

Емоційно-вольові якості учня. Ступінь емоційної збудливості учня, швидкість і зміни емоцій. Моральні і естетичні почуття. Вольові особливості (цілеспрямованість, самостійність, ініціативність, витримка, сміливість, рішучість, настирливість, самовладання). Вплив почуттів на процес навчання.

Темперамент і характер школяра, особливості темпераменту (жвавість, урівноваженість, збудженість, витримка). Риси характеру (цілеспрямованість, чесність, наполегливість, організованість, самостійність в роботі, скромність, самокритичність, чуйність). Культура поведінки.

Риси характеру, які виявляються в ставленні до навчання (старанність, дисциплінованість), до класу і школи (переживання успіхів і невдач свого класу і школи), до громадських обов'язків і доручень (почуття відповідальності за виконану роботу), до праці (працелюбність, добросовісність), до товаришів, дорослих (доброта, товариськість), до речей (акуратність чи неохайність), до самого себе (самолюбство, скромність, соромливість).

Здібності (загальні і спеціальні). Здібності, що найбільш виділяються: музичні, математичні, організаторські.

Що зроблено студентом-практикантом по вихованню учня через колектив, а також в результаті індивідуального впливу. Ефективність виконаної роботи.

Педагогічні висновки. Вказати першочергові завдання і форми роботи по покращенню навчання і виховання учня (зі сторони вчителя, батьків, класного колективу).

Підпис студента-практиканта _____ Підпис учителя _____

Схема психолого-педагогічної характеристики класного колективу

1. Загальні дані про клас. Загальна характеристика успішності та навчальної дисципліни. Соціальний стан батьків. Зв'язки класу з іншими групами і колективами.

2. Спрямованість класного колективу: мета, зміст і мотиви основних видів колективної діяльності, характеристика моральної атмосфери у класі:

а) навчальна діяльність (рівень загального розвитку учнів, коло інтересів). Вимоги до навчальної діяльності. Негативні і позитивні прояви взаємодії в навчальній роботі (взаємодопомога або списування, підказування тощо);

б) трудова діяльність: суспільно-корисна праця та її місце в житті колективу, види праці і характер її виконання, прояв дисципліни і свідомості в праці;

в) громадська діяльність класу;

г) інші види діяльності: інтерес до мистецтва, літератури, спорту, відвідування театрів, участь в диспутах, конференціях, обговорення кінофільмів тощо.

3. Характер відносин в колективі: спільна діяльність, інтереси, система взаємовідносин, взаємини між хлопчиками і дівчатками, найбільш авторитетні учнів класі, ставлення класу до учнів з фізичними вадами; загальні моральні норми, правила, характерні випадки порушень правил, їх причини та засоби впливу на порушників, з боку класного керівника і учнівського колективу.

4. Коротка характеристика виборного активу класу та його діяльності. Неофіційний актив класу і його взаємовідносини з офіційним.

5. Педагогічне керівництво класним колективом (вплив особистості класного керівника, вчителів, батьків на колектив; ставлення класу до них; авторитет серед учнів). Здійснення індивідуального підходу до учнів і загальний стиль педагогічного керівництва.

6. Висновки: характеристика рівня розвитку класного колективу. Основні недоліки в організації життя колективу, міжособистісних стосунків і шляхи їх подолання. Можливість використання класного колективу для виховного впливу на окремих учнів. Рекомендації щодо поліпшення роботи з організації і згуртування класного колективу, створення сприятливого психологічного мікроклімату для кожного учня. Примітка: кожне положення психолого-педагогічної характеристик повинно бути

підтверджене прикладами з власних спостережень та проведених психолого-педагогічного досліджень.

Розробка власної практичної теорії студента-практиканта – професійна ідентичність.

Мета: пошук і розуміння власних навичок, компетентностей, сильних сторін і напрямів розвитку; саморефлексія, самооцінювання, мотивація, залучення, розширення можливостей; посилення віри у свої сили та впевненості в собі (особистої та професійної).

Завдання:

1. Заповніть SWOT–таблицю, поміркуйте над вашими сильними і слабкими сторонами, можливостями та загрозами як вчителя. (Див. таблицю 1).

S= сильні сторони; W= слабкі сторони; O= можливості; T= загрози.

Таблиця 1

SWOT, які ви маєте?

Сильні сторони -Ваші риси характеру, компетентності, навички як учителя	Слабкі сторони / напрямки, що потребують розвитку Над якими сторонами вашої особистості як учителя треба працювати
Можливості -як учителя	Загрози -як можна запобігти загрозам

За бажанням можете пройти тест, який допоможе вам дізнатися про свої сильні сторони: дослідження сильних сторін характеру - це безкоштовне самооцінювання, яке вимагає менше 15 хвилин і надає безліч інформації, покликаної допомогти вам зрозуміти свої найкращі якості. (<https://viacharacter.org/> Інститут характеру).

2. Напишіть есе (1-2 сторінки) про себе як вчителя – професійна ідентичність. (Моє професійне кредо. Що впливає на мою викладацьку діяльність/моє вчителювання? Який мій ідеал хорошого вчителя/викладача? Яке його походження? Які цінності керують моєю викладацькою/ шкільною діяльністю? Які переконання впливають на мою роботу? Як мій власний шкільний досвід визначає мою діяльність учителя? Що я думаю про навчання, знання, навички та гуманність? тощо).

3. Поміркуйте над своєю власною теорією - який я вчитель, які цінності та переконання відображені в моєму викладанні, як я сприймаю своє викладання, як знання та навички відображаються в моєму викладанні? Заповніть таблицю 2.

Таблиця 2

Моя практична теорія – професійна ідентичність

Цінності	Переконання	Досвід	Знання, компетентності, дослідження, теорії

4. Складіть інтелект-карту своєї практичної теорії (ваше власне бачення, проявіть творчість, креативні ідеї). Наприклад, рольова карта викладацької діяльності.

Самоаналіз здобувача за підсумками практики

П.І.П здобувача _____

Група _____

Школа _____ клас _____

П.І.П. учителя _____

1. Рівень підготовки класу
2. Як здійснюється диференційований підхід у процесі навчання (робота зі слабкими й обдарованими дітьми)?
3. Як реалізуються ідеї співробітництва на уроці і в позаурочний час?
4. Які технології використовував вчитель на уроці?
5. Як часто вчитель використовував наочність?
6. Найкращі творчі справи в класі.
7. Чи готові Ви працювати за спеціалізацією?
8. На що необхідно звернути увагу при подальшій підготовці студентів.
9. Чого нового навчилися на практиці?
10. Труднощі при підготовці і проведенні виховної роботи.
11. Які труднощі виникали у роботі з батьками?
12. З якими труднощами в освітньому процесі Ви зіткнулися? Чим Ви задоволені? Що б Ви хотіли змінити?
13. Загальні висновки і побажання з теоретичної та практичної підготовки студентів до самостійної роботи.

Список рекомендованих джерел

1. Таранченко О. М., Найда Ю. М. Диференційоване викладання в інклюзивному навчальному закладі: навч.-метод. посіб.; за заг. ред. Колупаєвої А. А. Київ : А.С.К., 2012. 124 с.
2. Бібік Н. Нова українська школа: порадник для вчителя Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с
3. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»). URL: http://www.uazakon.com/documents/date_5x/pg_irwjios/index.htm
4. Державний стандарт початкової освіти (2018). URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartupochatkovoyi-osviti>
5. Для вчителів НУШ «Щоденні 5». Читання текстів по методу В. Едигея. Частина I. 2018. URL: <https://vseosvita.ua/library/dla-vciteliv-nus-sodenni-5citannatekstiv-po-metodu-v-edigea-castina-ii-73795.html>
6. Для вчителів НУШ «Щоденні 5». Читання текстів по методу В. Едигея. Частина II. 2018. URL: <https://vseosvita.ua/library/dla-vciteliv-nus-sodenni-5citannatekstiv-po-metodu-v-edigea-castina-ii-73795.html>
7. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
8. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
9. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби: [метод. рек.] / авт.-упор.: В. М. Горленко, В. Д. Острова, Н. В. Сосновенко, І. І. Ткачук; за заг. ред. В. Г. Панка. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 106 с.
10. Зовнішній вигляд та імідж педагога. URL: <http://www.etica.in.ua/zovnishnij-viglyad-ta-imidzhpedagoga>
11. Коваль Г. П. Методика читання: Навчальний посібник для студентів / Г. П. Коваль, Л. І. Іванова, Т. Б. Суржук. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2008.
12. Методика навчання української мови в початковій школі: Навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М. С. Вашуленка. Київ : Літера ЛТД, 2010.
13. Михайлишин Р. Метод проєктів у початковій школі як педагогічна технологія *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. 2016. Вип. 30. С. 43–53.

14. Моляко В. Психологія творчості – нова парадигма дослідження конструктивної діяльності людини. URL: http://www.library.udpu.org.ua/library_files/psuh_pedagog_prob1_silsk_sh_kolu/6/visnuk_18.pdf
15. Навчальні програми для початкової школи. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalnaserednya/pochatkova-shkola.html>
16. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2019. 208 с.
17. Працюємо разом: дитина з особливими потребами в школі. Довідник для батьків. Досвід Канади : посіб. Київ : Паливода А. В., 2012. 50 с.
18. Русова С. Нова школа / В кн.: Русова С. Вибрані педагогічні твори: У 2 кн. Кн. 2 // За ред. Є.І.Коваленко; [упоряд., прим. Є. І. Коваленко, І. М. Пінчук]. Київ : Либідь, 1997. С. 5–104.
19. Савченко О. Я. Виховний потенціал початкової освіти Київ : СПД «Цудзинович Т. І.» 2007. 204 с.
20. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти: підруч. для вищ. навч. закл. 2-ге вид. Київ: Грамота, 2013. 504 с.
21. Фіцула М. Педагогіка. Навч. посіб. : Академвидав, 2007. 560 с.